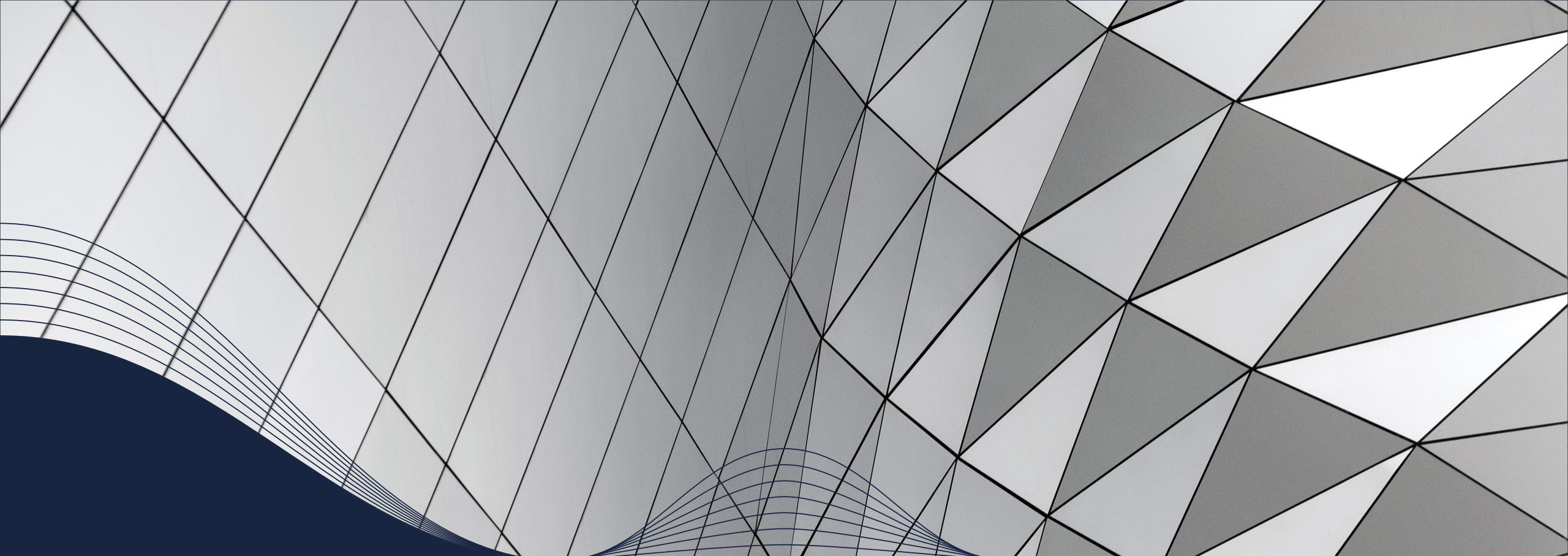

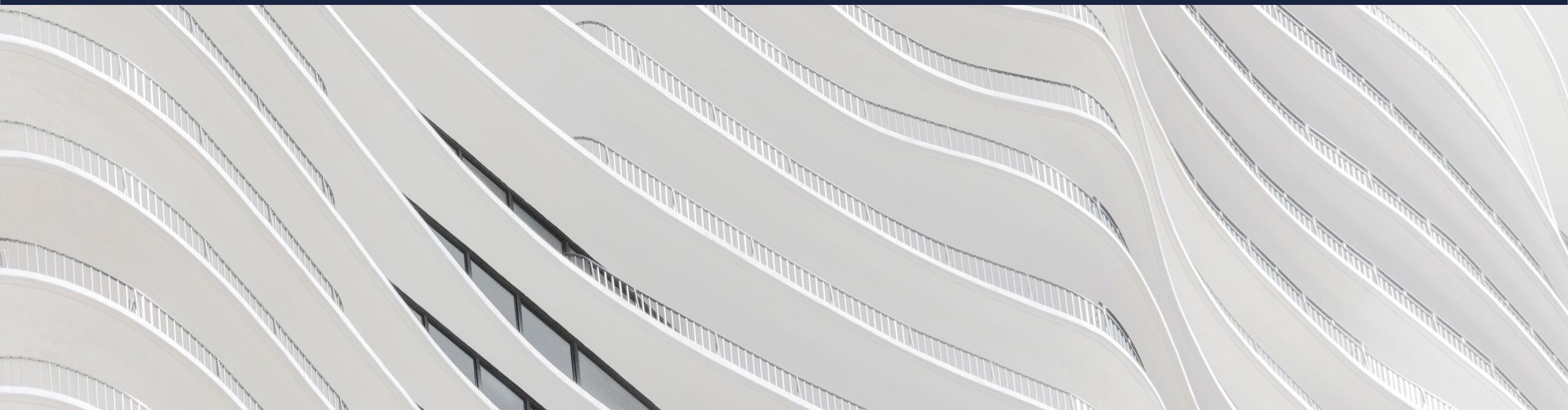

Przedłużenie terminu powiadomienia o długu celnym w świetle najnowszego orzecznictwa sądów administracyjnych

Plan prezentacji

- Termin powiadomienia o długu celnym
- Przedłużenie terminu powiadomienia o długu celnym – aspekty procesowe
- Przedłużenie terminu powiadomienia o długu celnym – aspekty materialne

Termin powiadomienia o długi celny

Termin powiadomienia o długu celnym

„1. O długu celnym nie powiadamia się dłużnika po upływie okresu trzech lat od dnia powstania długu celnego.

2. W przypadku gdy dług celny powstał w wyniku czynu, który w czasie popełnienia podlegał sądowemu postępowaniu karnemu, okres trzech lat przewidziany w ust. 1 przedłuża się minimalnie do pięciu a maksymalnie do dziesięciu lat zgodnie z prawem krajowym.”

art. 103 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013 z dnia 9 października 2013 r. ustanawiającego unijny kodeks celny

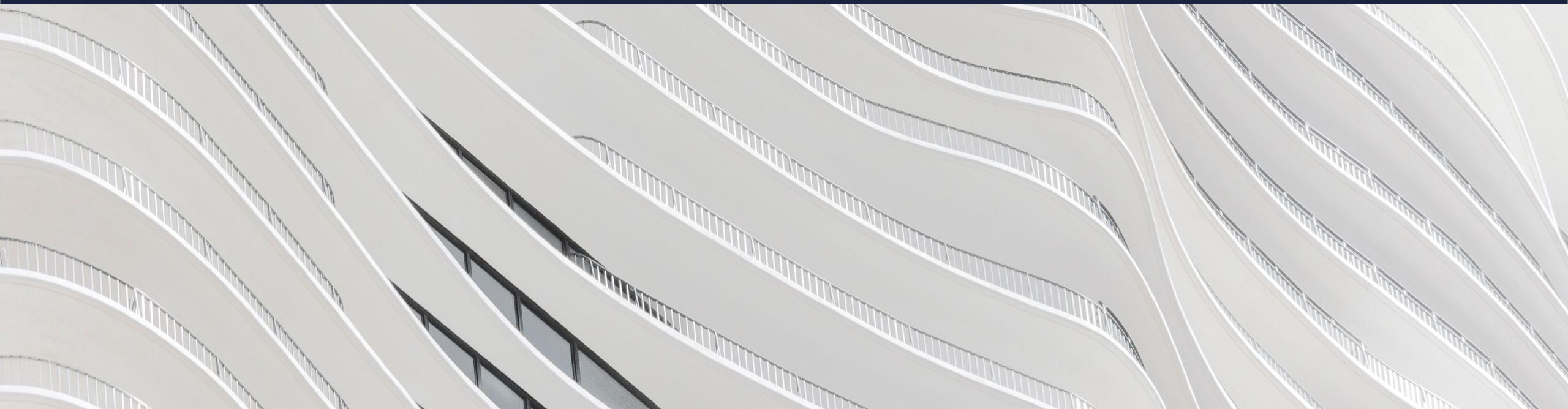
„ W przypadku, o którym mowa w art. 103 ust. 2 unijnego kodeksu celnego, powiadomienie dłużnika o kwocie należności nie może nastąpić po upływie 5 lat, licząc od dnia powstania długu celnego.”

art.. 56 ustawy z dnia 19 marca 2004 r. Prawo celne

Termin powiadomienia o długi celny

- Przedłużenie terminu powiadomienia o długi celny stanowi wyjątek od zasady, że długi celny przedawnia się w terminie 3 lat
- Jedyną przesłanką, od której uzależnione jest przedłużenie terminu powiadomienia jest stwierdzenie, że „ długi celny powstał w wyniku czynu, który w czasie popełnienia podlegał sądowemu postępowaniu karnemu”
- Przedłużenie terminu powiadomienia o długi celny wymaga rozważenia:
 - aspektów procesowych, tj. organu, który może stwierdzić wystąpienie takiego czynu
 - aspektów materialnych dotyczących samej definicji czynu określonego w art. 103 ust. 2 UKC

Przedłużenie terminu powiadomienia o długu celnym – aspekty procesowe

Przedłużenie terminu powiadomienia o długu celnym – aspekty procesowe

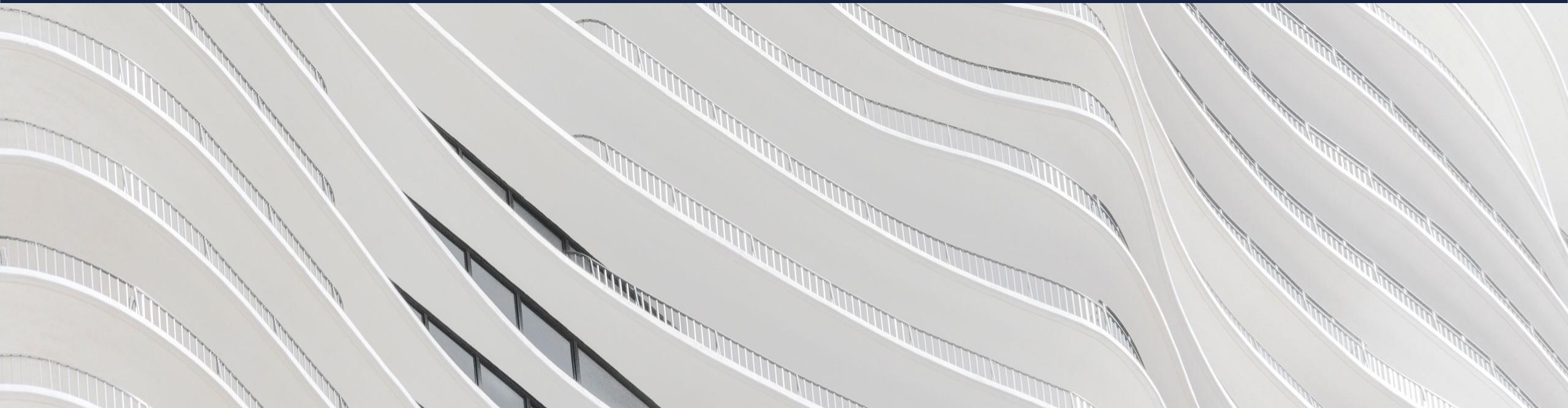
- Istnieją dwie koncepcje stwierdzenia czynu, o którym mowa w art. 103 ust. 2 UKC:
 - autonomiczna, pozwalająca organom celnym na samodzielne stwierdzenia zaistnienia takiego czynu
 - wymagająca, by czyn taki został stwierdzony w toku postępowania karnego
- Koncepcja autonomiczna jest korzystna dla organów celnych, ponieważ nie muszą oczekiwać na wynik postępowania karnego lub karnoskarbowego przed powiadomieniem dłużnika o długu celnym
- Druga z koncepcji jest korzystna dla dłużników, ponieważ dynamika postępowania karnego może nie pozwalać na zakończenie takiego postępowania w terminie 5 lat od daty powstania długu celnego

Przedłużenie terminu powiadomienia o długu celnym – aspekty procesowe

„dokonana przez organy celne kwalifikacja danego czynu jako 'czynu podlegającego ściganiu karnemu' nie stanowi stwierdzenia, iż rzeczywiście popełnione zostało przestępstwo w rozumieniu przepisów prawa karnego. Wskazana kwalifikacja dokonywana jest jedynie w ramach i dla celów postępowania o charakterze administracyjnym, mającego na celu wyłącznie umożliwienie wskazanym organom skorygowania błędnego lub niewystarczającego poboru należności celnych przywozowych lub wywozowych”

Wyrok Trybunału (druga izba) z dnia 16 lipca 2009 Gilbert Snauwaert, Algemeen Expeditiebedrijf Zeebrugge BVBA, Coldstar NV, Dirk Vlaeminck, Jeroen den Haerynck, Ann de Wintere (C-124/08), Géry Deschaumes (C-125/08) przeciwko państwu belgijskiemu, pkt 26

Przedłużenie terminu powiadomienia o długu celnym – aspekty materialne

Przedłużenie terminu powiadomienia o długu celnym – aspekty materialne

- Podstawową kwestią stosowania art. 103 ust. 2 UKC jest ustalenie, czym właściwie jest czyn, który w czasie popełnienia podlegał sądowemu postępowaniu karnemu
- Czyn taki może być ujęty szeroko i obejmować każde zachowanie, które stanowi naruszenie znamion przedmiotowych czynu zabronionego
- Możliwe jest także ujęcie wąskie, które uzależnia przedłużenie terminu powiadomienia o długu celnym od ustalenia wszystkich znamion czynu zabronionego w aspekcie podmiotowym i przedmiotowym

Przedłużenie terminu powiadomienia o długi celny – aspekty materialne

„It appears from the context in which that provision was adopted that the expression "an act that could give rise to criminal court proceedings" means acts which, under the legal system of the Member States whose competent authorities are seeking the post-clearance recovery of duties, may be classified as offences under national criminal law.”

Wyrok Trybunału (szósta izba) z dnia 27 listopada 1991 r. Meico-Fell przeciwko Hauptzollamt Darmstadt, sprawa C-273/90, pkt 9

Przedłużenie terminu powiadomienia o długi celny – aspekty materialne

- „Warunkiem ustalenia należności celnej po upływie terminu trzech lat, licząc od dnia powstania długu celny, jest obowiązek wykazania przez organ, że dług celny powstał wskutek czynu podlegającego (w chwili jego popełnienia) wszczęciu postępowania karnego, co oznacza również obowiązek wykazania zrealizowania określonym zachowaniem wszystkich znamion tego czynu zabronionego odnoszących się tak do jego strony podmiotowej, jak i przedmiotowej. Za niewystarczające uznać należy ograniczenie się przez organ celny do lakonicznego stwierdzenia o popełnieniu czynu z art. 87 § 1 k.k.s.”

Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 13 grudnia 2017 r., sygn. akt I GSK 827/17

Przedłużenie terminu powiadomienia o długu celnym – aspekty materialne

„W tej sytuacji oceny prawidłowości zastosowania art. 221 ust. 4 WKC nie może podważać fakt uniewinnienia skarżącego, prawomocnym wyrokiem, od popełnienia przestępstwa z art. 87 K.k.s. W tym aspekcie podkreślić jednocześnie należy, że reguły odpowiedzialności karnej, opartej na zasadzie winy, w zasadniczy sposób różnią się od reguł odpowiedzialności na podstawie przepisów prawa administracyjnego, która realizowana jest w oparciu o zobiektywizowane kryteria. Poza tym wyrok uniewinniający w żaden sposób nie jest wiążący dla organów administracji, a tym bardziej dla sądów administracyjnych.

W przypadku art. 221 ust. 4 WKC zauważyć także należy, że prawodawca unijny wiąże możliwość powiadomienia o długu celnym po upływie 3 lat, z faktem jego powstania, na skutek czynu, "podlegającego wszczęciu postępowania karnego". Nie wymaga więc zmaterializowania tego rodzaju odpowiedzialności w odniesieniu do konkretnego podmiotu. Tak więc samo następstwo tego rodzaju czynu (niezależnie od tego kto ponosi za niego odpowiedzialność), pociągającego za sobą skutek w postaci powstania długu celnego, wydłuża czasookres w którym możliwe jest zawiadomienie o nim.”

Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 5 grudnia 2024 r., sygn. akt I GSK 839/21

Przedłużenie terminu powiadomienia o długu celnym – aspekty materialne

„W ocenie NSA, czyn który w czasie popełnienia podlegał sądowemu postępowaniu karnemu w rozumieniu art. 103 ust. 2 u.k.c., którego ustalenie przez organy skutkuje przedłużeniem terminu przedawnienia, zgodnie z prawem krajowym, to czyn - przestępstwo w znaczeniu przedmiotowym. Wystarczy, że organy dla potrzeb postępowania celnego ustalą, że zachodzą wszelkie znamiona czynu zabronionego do jego strony przedmiotowej. Na tym etapie nie bada się winy sprawcy. Wina może być ustalona w postępowaniu karnym, przez sąd karny. Organy celne nie mają kompetencji do ustalania kto popełnił przestępstwo. Ustalenie winy związane jest z prowadzeniem wnikliwego, czasochłonnego postępowania dowodowego, czego nie może czynić organ w toku postępowania celnego. Organy celne nie mają bowiem uprawnień do podejmowania rozstrzygnięcia w tym przedmiocie.”

Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 19 listopada 2025 r., sygn. akt I GSK 487/23

Dziękuję za uwagę

Paweł Matej

Senior Associate

Adwokat

T: +48 22 540 74 10

pawel.matej@dlapiper.com